

Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Ε.Μ.Π
*για την προστασία και ανάπτυξη του ορεινού περιβάλλοντος και των
τοπικών ευρωπαϊκών πολιτισμών*

www.ntua.gr/MIRC

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Πατησίων 42, 10682 Αθήνα
τηλ. 2107722593, 3448, 3944-5

11 Δεκεμβρίου 2012

Παγκόσμια Ημέρα Βουνών

Γιατί να προστατεύσουμε τις ορεινές περιοχές;

Γιατί κάθε χρόνο γίνεται και πιο έντονα φανερό ότι οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας και του Κόσμου έχουν καθοριστική σημασία για την ανθρώπινη ζωή:

Νερό, τροφή, ενέργεια είναι τα βασικότερα φυσικά διαθέσιμα, με τα οποία οι ορεινοί όγκοι "τροφοδοτούν" τη ζωή στον πλανήτη. Το 80% των παγκόσμιων αποθεμάτων πόσιμου νερού, βρίσκεται στα βουνά. Παράλληλα, οι ορεινοί όγκοι αποτελούν σημαντικές κοιτίδες φυσικού πλούτου, καθώς είναι ιδιαίτερα πλούσιοι σε βιοποικιλότητα, σε δασικά και ορυκτά διαθέσιμα και παρέχουν επίσης υψηλής ποιότητας τοπικά προϊόντα. Ακόμη, στους απρόσιτους ορεινούς όγκους έχουν αναπτυχθεί αυτόχθονες τοπικοί πολιτισμοί, αρμονικά προσαρμοσμένοι στο μοναδικό παρθένο τοπικό φυσικό περιβάλλον, οι τεχνικές και πρακτικές επιβίωσης των οποίων αποτελούν πολύτιμο απόθεμα παραδοσιακής γνώσης και λαϊκής σοφίας για τις επόμενες γενιές.

Η καθοριστική σημασία των βουνών για την ανθρώπινη ζωή είναι ταυτόχρονα οικονομική, πολιτική, κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτισμική. Εντούτοις, οι ορεινοί όγκοι και οι πληθυσμοί τους απειλούνται από μία σειρά κινδύνων, τόσο περιβαλλοντικών όσο και κοινωνικών.

Η Ελλάδα μαζί με την Αυστρία αποτελούν τις ορεινότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ορεινές κοινότητες της Ελλάδας καταλαμβάνουν το 77.9% της συνολικής της έκτασης, ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2001¹, το ποσοστό των ορεινών και ημιορεινών δήμων και κοινοτήτων της φτάνει το 61.6% και η έκτασή τους αντιστοιχεί σε ποσοστό 71.3% της χώρας². Σε παγκόσμιο επίπεδο, τα βουνά καλύπτουν το 1/5 της επιφάνειας της γης. Στα βουνά ζει περίπου το 10-12% του παγκόσμιου πληθυσμού, ενώ πάνω από το μισό του πληθυσμού της γης εξαρτά, άμεσα ή έμμεσα, την επιβίωσή του, από τα βουνά³.

Οι κλιματικές αλλαγές, η αποψίλωση των δασικών εκτάσεων, η ερημοποίηση, οι φυσικές καταστροφές, η απομύζηση του ορεινού πλούτου, η υποβάθμιση των ορεινών οικοσυστημάτων και η απώλεια της ορεινής βιοποικιλότητας, η πληθυσμιακή ερήμωση των περισσότερων ορεινών περιοχών, το γεγονός ότι οι ορεινοί πληθυσμοί συγκαταλέγονται στους φτωχότερους κάθε χώρας⁴, η μονοδιάστατη τουριστική υπερεκμετάλλευση άλλων, οι ελλείψεις σε βασικές κοινωνικές και τεχνικές υποδομές και ο σταδιακός αφανισμός των τοπικών πολιτισμών, είναι επιγραμματικά μόνο, οι κίνδυνοι οι οποίοι απειλούν καθημερινά τις ορεινές περιοχές του πλανήτη ή αποτελούν τη μοίρα τους,

Παρά την τεράστια σημασία τους και την κρισιμότητα των προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν, οι ορεινές περιοχές έρχονται για πρώτη φορά στο προσκήνιο των παγκόσμιων συζητήσεων, μόλις το 1992, στη Διάσκεψη Κορυφής του Ρίο⁵. Έκτοτε, έχουν γίνει σημαντικές ενέργειες στην κατεύθυνση της προστασίας και της «βιώσιμης» ανάπτυξης των ορεινών όγκων, χωρίς όμως θετικά αποτελέσματα, στο βαθμό που πυρήνας της φερόμενης ως «βιώσιμης» ή «αιεφόρου» ανάπτυξης είναι

Παγκόσμια Ημέρα Βουνών

Η 11η Δεκεμβρίου καθιερώθηκε από το 2003 ως Διεθνής Ημέρα Βουνού, από τα Ηνωμένα Έθνη⁶. Αποτελεί μια ευκαιρία ώστε να ευαισθητοποιηθεί ο κόσμος για τη σημασία των ορεινών περιοχών στη ζωή μας, να εντοπίσει τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς στην ανάπτυξη των ορεινών περιοχών και να αφυπνίσει συνεργασίες που θα οδηγήσουν σε θετικές αλλαγές για τις ορεινές περιοχές.

η ανταγωνιστικότητα, η επιχειρηματικότητα, η καινοτομία και οι ευέλικτες μορφές εργασίας, με άλλα λόγια, στόχοι – δράσεις, που αντικειμενικά και ιδιαίτερα για τις πολυδιάστατα ευάλωτες ορεινές περιοχές, δεν μπορούν, σε συνθήκες ασυδοσίας των αγορών, να στηρίξουν την ολοκληρωμένη (την ταυτόχρονα οικονομική, κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική και τεχνολογική) τους ανάπτυξη, η οποία θα είναι άξια να βιωθεί από τους κατοίκους τους. Οι ίδιοι οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του φυσικού και πολιτισμικού τους περιβάλλοντος, θα πρέπει να αποτελέσουν την κινητήρια δύναμη αυτής της ολοκληρωμένης ανάπτυξης, και όχι οι δυνάμεις «επενδυτές» οι οποίοι συμπεριφέρονται ως ιδιοκτήτες, κυρίαρχοι ή εκμεταλλευτές τους⁷.

¹ NORDREGIO, "Mountain Areas in Europe: Analysis of mountain areas in EU member states, acceding and other European countries", European Commission contract No 2002, CE.16.0.AT.136, Final report. 2004.

² Ε.Σ.Υ.Ε., "Κατανομή της εκτάσεως της Ελλάδος κατά βασικές κατηγορίες χρήσεων", 2005

³ The Mountain Partnership, www.mountainpartnership.org/

⁴ Resolution adopted by the General Assembly, 64/205. Sustainable mountain development, 11/03/2010

⁵ Rio Earth Summit - Agenda 21, κεφ. 13: "Διαχείριση Ευαίσθητων Οικοσυστημάτων. Βιώσιμη Ορεινή Ανάπτυξη" ([Managing Fragile Ecosystems. Sustainable Mountain Development](http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/convention_treaties_agreements/Agenda21/Agenda21_Chapter13.htm)).

⁶ Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations: International Mountain Day

⁷ Ρόκος, Δ. Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη στις Ορεινές Περιοχές. Θεωρία και Πράξη. Πρακτικά 3ου Διεπιστημονικού Διαπανεπιστημιακού Συνεδρίου του Ε.Μ.Π. και του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. "Η Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη στις Ορεινές Περιοχές. Θεωρία και Πράξη", Μέτσοβο, 7-10 Ιουνίου 2001, σελ. 79-140

Κύριο πεδίο έρευνας του [Μετσόβιου Κέντρου Διεπιστημονικής Έρευνας \(ΜΕ.Κ.Δ.Ε.\) του Ε.Μ.Π.](#) για την προστασία και ανάπτυξη του ορεινού περιβάλλοντος και των τοπικών ευρωπαϊκών πολιτισμών, από την ίδρυση του το 1993 έως σήμερα, αποτελεί η διεπιστημονική προσέγγιση, έρευνα, μελέτη και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών ζητημάτων των ορεινών περιοχών.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού το ΜΕ.Κ.Δ.Ε. ανέπτυξε και αναπτύσσει σειρά δραστηριοτήτων με σταθερή τη συνεργασία του Δ.Π.Μ.Σ. του Ε.Μ.Π. «[Περιβάλλον και Ανάπτυξη](#)» και του Ιδρύματος Ανάπτυξης του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π., οι βασικότερες από τις οποίες είναι:

- Η ανάληψη και εκπόνηση ερευνών και μελετών διεπιστημονικού χαρακτήρα στα πεδία ολοκληρωμένης ανάπτυξης και προστασίας του ορεινού περιβάλλοντος και των τοπικών ευρωπαϊκών πολιτισμών, είτε αποκλειστικά από το ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. ή σε συνεργασία με ερευνητικά εργαστήρια του Ε.Μ.Π. και/ή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ή άλλων ελληνικών ή αλλοδαπών εκπαιδευτικών, ερευνητικών ή εν γένει επιστημονικών φορέων.
- Η ίδρυση της σχετικής με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του βιβλιοθήκης.

- Η διεξαγωγή ανά τριετία (από το 1995) Διεπιστημονικών Διαπανεπιστημιακών Συνεδρίων για θέματα Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, τα οποία πραγματοποιούνται στο Μέτσοβο.
- Η έκδοση των πρακτικών Συνεδρίων και Ημερίδων.
- Η συνεργασία με επιστημονικούς, ερευνητικούς, κοινωνικούς και πολιτισμικούς φορείς και δίκτυα της Ελλάδας και του εξωτερικού.
- Η δημοσίευση εργασιών σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Η λειτουργία από το 2008 στις εγκαταστάσεις του Ε.Μ.Π. στο Μέτσοβο (ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π.) της **2^{ης} Κατεύθυνσης Σπουδών του Διεπιστημονικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) του Ε.Μ.Π. «Περιβάλλον και Ανάπτυξη» με αντικείμενο «[Περιβάλλον και Ανάπτυξη των Ορεινών Περιοχών](#)».**

Ταυτόχρονα, το Ίδρυμα Ανάπτυξης του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π., σε συνεργασία με το ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού για τις δυνατότητες, τα προβλήματα και τους κινδύνους των ορεινών περιοχών της χώρας μας διεξάγει αυτό τον καιρό, μετά την επιτυχία του 1^{ου} σχετικού διαγωνισμού, τον **[2^ο διαγωνισμό ταινιών τεκμηρίωσης για το περιβάλλον και την Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη των ορεινών περιοχών, αφιερωμένο στον Θόδωρο Αγγελόπουλο](#)**, ενώ στο πλαίσιο ενίσχυσης σχετικών μελετών / ερευνών που σχετίζονται με τις ορεινές περιοχές προκηρύσσει τακτικά βραβεία σε σπουδαστές / ερευνητές για τις καλύτερες διπλωματικές ή ερευνητικές εργασίες σε σχετικά πεδία.

Περισσότερες πληροφορίες:

[Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας \(ΜΕ.Κ.Δ.Ε.\) του Ε.Μ.Π.](#)

[Ίδρυμα Ανάπτυξης του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π.](#)

[2^η Κατεύθυνση Σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ. του Ε.Μ.Π.: «Περιβάλλον και Ανάπτυξη των Ορεινών Περιοχών»](#)

Facebook: [2^{ος} Διαγωνισμός Ντοκιμαντέρ για τις Ορεινές Περιοχές](#)

Επικοινωνία με το ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π.

Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Ε.Μ.Π.
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 44200 Μέτσοβο
Τηλ. 26560 29040, 29047, Fax. 26560 29046

Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕ.Κ.Δ.Ε.) του Ε.Μ.Π.
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Κτίριο Τεχνικής Υπηρεσίας, Πατησίων 42, 10682 Αθήνα
Τηλ. 210 7722593, 210 7723944-5, 210 7723482 Fax. 210 7723945

mir@central.ntua.gr

<http://www.ntua.gr/MIRC/>